

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

Een brutale melaatse?

'Heere, indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen.'

'Ik wil, word gereinigd!'

Mattheüs 8:2 en 3

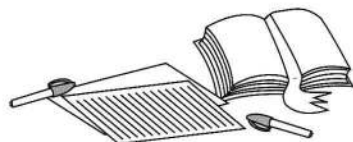
Zou er voor mij nog genade te verkrijgen zijn? Dat is een vraag waar mensen mee kunnen zitten. Wellicht u of jij. Ik geloof wel dat de HEERE genadig is. En voor een ander zal het wel kunnen. Maar voor mij? Wat kan het moeilijk, ja onmogelijk worden, om dat te geloven, juist als je zicht hebt gekregen op de veelheid en de grootheid van je zonden. Ondertussen is het wel van levensbelang dat er zekerheid komt omtrent deze vraag. De geschiedenis van de genezing van de melaatse wil ons erbij helpen. We ontmoeten deze melaatse temidden van de vele scharen die na afloop van de Bergrede Jezus volgen. Vele volgelingen zien in Hem een groot profeet. Maar deze man heeft behoefte aan meer dan een profeet. Daarom wordt hij er door Mattheüs uitgelicht. Hij volgt niet alleen, maar hij 'komt' tot Jezus. Dat is een wonderlijke zaak als je de man nader bekijkt. Hij is immers melaats en een melaatse moet op afstand blijven. Dat vereist de ernst van zijn ziekte. Niet alleen heeft hij vuile zweren en builen op de huid, maar heel het lichaam is ongeneeslijk ziek. Langzamerhand wordt heel het lichaam verminkt. Voor de veiligheid van de mensen heeft de wet van Mozes voorgeschreven dat een melaatse uitgesloten wordt van de maatschappij, en trouwens ook van de eredienst. Dat laatste komt ook omdat een melaatse 'onrein' is in geestelijke zin. De joden hebben melaatsheid van ouds af gezien als een teken van de vloek van God over het leven van de zondaar. Van daaruit spreekt de Schrift over deze kwaal ook als een beeld van de zonde die ons als een ongeneeslijke ziekte naar het eeuwig verderf sleept. In die zin is deze man een beeld van ons allen.

Zijn we er al aan ontdekt? Dat moet, ook opdat er ruimte komt in het hart voor Christus. Bij deze man is dat blijkbaar gebeurd. Hij heeft niet alleen zijn ziekte ondervonden, maar ook iets van de diepe nood van zijn zondaarsbestaan gepeild. Dat blijkt uit zijn eigen woorden: hij behoeft niet zomaar genezing, maar reiniging. Hij is bevlekt door duizend zonden; daar is zijn ziekte alleen maar een uiting van. Behalve dat hij door zijn vraag aan de Heere iets over zichzelf vraagt, blijkt ook uit die woorden hoe hij tegen de Zaligmaker aankijkt. Wat blijkt dan? Dat hij een zeker vertrouwen in Hem heeft. Dat blijkt allereerst uit de aanspraak: Heere! Zo hebben de scharen Hem niet aangesproken. De melaatse echter erkent Hem als de machtige Heere, Die in staat is om ellendigen te helpen. Dat zegt hij vervolgens ook met zoveel woorden: 'indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen.' Ik weet niet of U dat wilt, maar als U bereid bent mij te helpen, dan kúnt U het doen! Is dat misschien ook de taal van uw hart? Dat Hij het doen kán, geloof ik wel, in ieder geval voor ieder ander! Zo kunnen we daarmee bezig zijn. Maar heeft u het al zo tegen de Heere Zelf gezegd? En dan zo persoonlijk als deze melaatse: 'Indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen.' Niet een ander, maar mij! Zo de Heere aan te roepen is een daad van geloof. Het is nog wel pril. Het is niet onaangevochten. Het is misschien ook een geloof met veel twijfels, omdat je zegt: het zou terecht zijn als Hij mij weg zou sturen want ik ben een onreine. Ik ben een gevaar voor mijn omgeving. En mijn zonde maakt mij het voorwerp van Zijn toorn! En toch: wie zo die nood aan Hem bekend maakt en vertrouwen mag oefenen in Zijn macht... die wordt in dat vertrouwen niet beschaamd. Dat heeft de melaatse ook ondervonden. De Zaligmaker loopt niet weg en stuurt hem niet weg. Dat was alleszins

begrijpelijk geweest en nog terecht ook! Maar dat duldt Zijn zondaarsliefde niet. Hij is gekomen om verlorenen te zoeken en ellendigen te verlossen. Als een zondaar tot Hem komt, dan vindt hij genade. Het antwoord bewijst het. Eigenlijk gebeuren er twee dingen. Jezus antwoordt in woord en daad. Zijn woord is een heerlijk getuigenis van Zijn ontferming: 'Ik wil!' zegt Hij. Is dat geen bemoediging voor wie twijfelt aan Zijn bereidwilligheid? Voor wie in het donker zit door eigen schuld? Zo zwaar, zo lang gezondigd. Zo hopeeloos in eigen oog. Ongeneeslijk en misvormd door duizend zonden. Jezus zegt: 'Ik wil.' En Hij zegt ook: 'Wordt gereinigd.' De macht waaraan de melaatse man zich vastklampte wil Hij in dienst stellen van Zijn liefde. Zo is de Heere Jezus. Hij heelt gebrokenen van harte en Hij verbindt z' in hunne smarten, die in hun zonden en ellenden tot Hem zich ter genezing wenden! Hoe de Heere Jezus dat kan doen? Hoe dat gaat? Let dan ook op Zijn daden. Want nog voor Hij met Zijn mond het antwoord geeft, ligt daar al een antwoord in. De melaatse die tot Jezus kwam... hij heeft gehoopt op ontferming. Van de mensen hoefde hij het niet te verwachten, die deinsden bij het zien van zijn verminkte lichaam verschrinkt opzij. Maar zo niet de Zaligmaker. Die stapt niet opzij of achteruit, maar op hem toe. En dat niet alleen: Hij raakt hem nog aan ook! Teken van meeleven? Dat ook. Teken van gemeenschap met deze uitgestotene? Dat ook. Maar niet alleen. Hij is niet alleen medelijdend, want dan had je er nog niets aan. Maar Hij is de schuldovernemende Borg. En dat blijkt als Hij de melaatse aanraakt. Dan is Hij hier reeds de Man van Smarten, van Wie Jesaja kon zeggen: Hij heeft onze krankheden op Zich genomen. Dat gebeurt hier. Want wie een melaatse aanraakt, wordt zelf onrein. En zo

neemt Christus – met dat Hij de melaatse reinigt – de ziekte over, om hem mee te dragen naar het vloekhout van Golgotha. Ziet u Hem? Is Hij geen liefdevolle Borg? Hij is de Zaligmaker van hopelosen. Hij is de Redder van verlorenen. En Hij kan dat doen omdat Hij hun nood tot de Zijne maakt. Hij maakt Zich één met zondaren. Hij ruilt met hen van plaats. Zij de reinheid en het leven. Hij de onreinheid en de dood! Zo openbaart Hij Zichzelf in Zijn Woord als de bereidwillige Borg. En Hij vraagt om geloof. Geloof dat Hij Zelf bovendien wil schenken en dat het uit Zijn mond mag horen: 'Ik voor u, daar gij anders de eeuwige dood had moeten sterven.'

Ds. A. van der Zwan

VAN DE REDACTIE

Inhoud

In deze aflevering van ons blad hebben we een meditatie opgenomen van ds. A. van der Zwan over Matth. 8: 2 en 3. Ds. Tanis schrijft over het gedeelte van Psalm 103 in het avondmaalsformulier. Ds. P. den Butter vervolgt zijn serie over de Filippenzenbrief. Ds. J.M.J. Kieviet schrijft een tweede artikel over Horatius Bonar en zijn boodschap. Ds. K. Hoefnagel beantwoordt een vraag over Matth. 24:15- 22. Verder een verslag van de bevestiging en intrede van ds. R. Kok te Urk (Maranatha). We wensen ds. kok van harte Gods zegen toe en hopen dat ook zijn vrouw en de kinderen die zijn meegekomen zich spoedig thuis zullen voelen op Urk. Zelf schrijven wij een artikel over Israël.

Chr. Geref. Bezinningskring binnen de classis Leeuwarden

D.V. 13 februari 2004 hoopt ds. H.H. de Haan van Broeksterwoude stil te staan bij de afscheiding 170 jaar geleden 1834-2004: "' De blijvende betekenis van de afscheiding'. Plaats: Chr. Geref. Kerk Damwoude, Hoofdweg 127, aanvang 19.45 uur

Ontmoetingsdag "Bewaar het Pand"

D.V. zaterdag 17 april zal onze volgende ontmoetingsdag gehouden worden in de Chr. Geref. Kerk te

PAULUS EN DE FILIPPENZEN - 36

Hoewel ik heb dat ik ook in het vlees betrouwen mocht; indien iemand anders meent te betrouwen in het vlees, ik nog meer. Besneden ten achtsten dage, uit het geslacht van Israël, van de stam van Benjamin, een Hebreër uit de Hebreëen, naar de wet een Farizeër; naar de ijver een vervolger der gemeente; naar de rechtvaardigheid die in de wet is zijnde onbespelijk. Maar hetgeen mij gewin was dat heb ik om Christus' wil schade geacht (Fil. 3:4-7).

In het kader van een ernstige waarschuwing tegen de Judaïsten heeft Paulus een beschrijving gegeven van hen, die hij de ware 'besnijding' noemt. Een van de kenmerken van deze 'besnijding' is dat zij niet in het vlees betrouwen. De Judaïsten doen

Werkendam. Sprekers: Ds. P. den Butter, ds. G. Bouw, ds. K. Visser en ds. C.P. de Boer.

Toenemend geweld

Wat eerst alleen in het buitenland voorkwam is nu ook in Nederland gebeurd. In Den Haag werd een leraar neergeschoten. Andere leraren worden bedreigd. Daar kan van alle over gezegd en geschreven worden. Laten we er niet aan voorbijgaan dat de eerste oorzaak van alle geweld ligt in het paradijs. We dienen het oog niet te sluiten voor zaken die uitbarstingen van geweld kunnen bevorderen. Er valt onder meer te denken aan gruwelijke films, DVD's en video's worden bekeken waarin veel geweld voorkomt. Wordt het geen tijd dat hier een halt aan wordt toegeroepen? Zou de overheid hier geen taak hebben? Ouders, letten we erop wat onze kinderen doen op hun eigen kamer?

Verjaardag Koningin Beatrix

We willen onze vorstin van harte gelukwensen met haar 66^e verjaardag. Moge de Heere haar wijsheid geven om in onze donkere tijden van toenemende zonde en ongerechtigheid haar taak te vervullen overeenkomstig Gods onfeilbaar Woord tot waarachtig welzijn van ons volk.

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 19 februari verschijnen. Copy graag binnen de donderdag een week voor de verschijningsdatum. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking. AvH

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 7,- per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 6 dollar per jaar.

Advertenties € 0,35 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

uit genade. En laat niemand nu denken, dat Paulus zich op die genade Gods beroept omdat hij niets anders heeft om zich op te beroemen. Hij heeft nog genoeg andere dingen. Hij heeft zelfs een grote hoeveelheid zaken, waarin hij ook zou kunnen betrouwen. Om zo te zeggen: hij heeft heel wat 'vlees'. Nog meer dan de meeste Judaïsten...

In de verzen 5 en 6 geeft Paulus een beschrijving van die uiterlijke (vleselijke) voorrechten die hij bezit. Ze bestaan uit twee categorieën: voorrechten die hij geërfd heeft en voorrechten die hij verkregen heeft.

Geërfde voorrechten

Hij is besneden op de achtste dag. Precies op het door de wet aangegeven tijdstip en geen dag later. Bij heidenen die later in hun leven tot het jodendom zijn overgegaan vond de besnijdenis natuurlijk op een veel later tijdstip plaats. Bij Joden die het met het naleven van de wet ook niet zo heel erg nauw namen werden de kinderen ook wel eens na hun achtste levensdag besneden. Maar bij Paulus gebeurde het naar de letter van de wet. Op de achtste dag! Kan iedere Jood dat zeggen? Paulus kan het wel!

Hij is duidelijk aanwijsbaar van het geslacht van Israël. Dat kan Paulus traceren. Er waren heel wat Joden, die in dat opzicht niet zuiver waren of die het niet konden bewijzen dat ze zuiver waren. Paulus is wel zuiver. Hij kan helemaal teruggaan tot op Abraham. Hij is een ware zoon van Israël en in die positie is nooit verandering gekomen. Zijn bloedlijn is puur.

Paulus kan zelfs met stelligheid aangeven uit welke stam hij is voortgekomen. Uit de stam van Benjamin. Jacob had twee zonen, die hij bijzonder beminde; jongens geboren uit zijn geliefde Rachel. Benjamin was er een van. Die stond op een heel speciale plaats. Ook onder de teruggekeerde ballingen had Benjamin, naast Juda een prominente plaats. Welnu, uit die stam is Paulus afkomstig. Wie zegt het hem na?

Een Hebreër uit de Hebreëen is hij. Van het zuiverste soort. Als er dan ook iemand is, die zich op zijn afkomst zou kunnen beroemen, dan is het deze Paulus. Hij kan dat doen met nog meer reden dan de meeste Judaïsten

het kunnen. Ja, Paulus heeft wat dat betreft alle reden om te betrouwen in het vlees.

Verkregen voorrechten

Er is nog meer wat Paulus kan opsommen. Naar de wet is hij een Farizeër. Nu waren er onder de Farizeëen die decadent waren en voor wie niemand respect had overgehouden. Tegen hen spreekt de Heere Jezus Zijn uiterst scherpe veroordelingen. Maar zo waren ze niet allemaal. Hand. 26:4 laat zien dat er juist onder de Farizeëen ook waren die het Woord en de dienst des Heeren zorgvuldig hadden bewaard. Zij geloofden alles wat Gods Woord zei. Ze geloofden - in tegenstelling tot de Sadduceëen - wel in engelen, in wonderen, in de opstanding, e.d. Bovendien zochten ze hun leven in te richten naar de voorschriften van Gods wetten. In die zin was een Farizeër op godsdienstig gebied het beste wat een Jood zich kon indenken.

Paulus kan verder van zichzelf zeggen dat hij naar de ijver een vervolger is van de gemeente. De Farizeëen stonden bekend als grote ijverars. Bijvoorbeeld in het maken van proselieten. Voortdurend waren ze in de weer om 'zieltjes te winnen'. Maar Paulus ging in zijn ijver nog veel verder. Hij ging achter wat hij oordeelde de vijanden van het Jodendom te zijn, aan. In Hand. 9 wordt ons verteld, dat hij dreiging en moord blies tegen de volgelingen van de Heere Jezus. Hij deed alles om de naam van Christus uit te roeien van de aarde. Welke Jood kan hem in zoveel ijver evenaren? Steekt hij niet boven allen uit?

En dan kan hij er ook nog aan toevoegen dat hij naar de rechtvaardigheid die uit de wet is, onberispelijk was. Wat Paulus' uiterlijke gedrag betreft kon niemand een vuile vinger op hem leggen. Hij is niet een van die Farizeëen van wie Jezus een keer zei, dat men wel naar hun woorden moet luisteren, maar niet naar hun daden doen. Nee, je kon naar Paulus kijken. Een voorbeeld voor anderen was hij. Zelfs de wet stelt hem niet schuldig. Dat is toch niet gering!

Dus, als de Judaïsten argumenten hebben om in het vlees te betrouwen, dan kan Paulus tegen hen opbieden. Wie heeft de meeste pluspunten? Wie scoort het hoogst? Maar hij probeert niet de hoogste bieder te zijn.

Hij is heel anders dan de Judaïsten. Hoe komt dat? Waarom is Paulus zo anders? Waarom preekt hij niet dat een mens ook nog besneden moet worden om er zeker van te kunnen zijn dat hij zalig wordt? Waarom wil hij niet weten van iets dat naast het werk van Christus ook nog aangedragen moet worden als grond voor ons vertrouwen?

Het antwoord geeft hij in vs. 7. Daar lezen we van Paulus' evaluatie van al die vleselijke voorrechten, zowel geërfd als verworven. Eerst zegt hij hoe hij daar vroeger over dacht. Dan volgt hoe hij er nu over denkt. Zijn kijk er op is nu wel heel anders geworden. Tenslotte geeft hij dan ook nog een verklaring voor die verandering in visie: hoe is dat zo gekomen?

Vroegere evaluatie

Hetgeen mij gewin was... Vroeger bezag Paulus al die voorrechten als gewin. Eigenlijk zegt hij: winsten. Zijn bloedlinie, zijn afkomst, zijn besnijdenis-precies-op-het-juiste-tijdstip, zijn rechtzinnigheid - alles wat hij was en deed als ijverige Farizeër - het waren allemaal voordelen. Allemaal pluspunten. Zijn levensboek stond er vol van.

Nee, zorgen behoeftde hij zich niet te maken. Hij liep goed in de pas. Hij stond bij God hoog genoteerd. Er was zoveel dat in zijn voordeel sprak. Het stond wel vast dat God hem zou aan nemen. Paulus kan elke avond rustig gaan slapen. Of hij ooit rechtvaardig zou kunnen verschijnen voor God was voor hem geen vraag. Paulus kon van zichzelf zeggen dat in godsdienstig opzicht zijn leven succesrijk was. Allemaal winst.

Zo was het vroeger. Jarenlang heeft hij zo geleefd. En de mensen zagen hoog tegen hem op. Die hadden het over de vrome Paulus; de ijverige Farizeër. Vaders en moeders, die zelf niet in zijn schaduw konden staan, vertelden hun kinderen van deze man en die kinderen leerden al jong respect te hebben voor Paulus. Wat een man!

Tegenwoordige evaluatie

Hoe kijkt hij er dan nu tegenaan? Hij zegt dat wat hem winst was, door hem nu als schade wordt geacht. Dat is hij op een gegeven ogenblik gaan doen en dat doet hij nog steeds. Schade; dat is: verlies. In Hand 27

lezen we dat de scheepslieden tijdens die geweldige storm met eigen handen de lading over boord gooien om het schip lichter te maken in de hoop dat ze op deze manier schipbreuk zouden kunnen voorkomen en het schip en ook hun eigen leven kunnen redden. Er was een tijd dat de lading die ze aan boord hadden hun winst was. Die vracht zou hen bij veilige aankomst voordeel, winst, opleveren. Maar tengevolge van die storm staat de vracht die ze aan boord hebben hen in de weg. Die vracht staat zelfs tussen hen en hun leven in. Die vracht wordt nu beschouwd als schadelijk. Vandaar dat ze haar overboord gooien. Zij leren de les dat om behouden te worden de mens heel wat kwijt moet.

Die les leerde de Heere ook aan Paulus. Toen dat gebeurde heeft hij

alles wat hij vroeger van zoveel waarde achte, overboord moeten zetten. Daar moest hij van af. En hij zette het ook van zich af. Niet in een opwelling, maar als het resultaat van een diepe overtuiging in het hart.

En wat heeft die radicale verandering dan teweeg gebracht? Hoe kwam Paulus ertoe al die plus-tekens voortaan als min-tekens te gaan bekijken? De verklaring is: om Christus' wil. Christus heeft zijn hele visie veranderd. Toen Paulus Hem leerde kennen werden alle dingen helemaal omgekeerd. Ja, dat is wat geweest in het leven van deze man! We hopen er een volgende keer wat nader op in te gaan.

ds. P. den Butter

GELOOFD ZIJ DE HEERE

Wanneer het gaat over de lofverheffing wordt een gedeelte geciteerd van Psalm 103. Niets is beter dan de Schriftwoorden te gebruiken.

Mensenwoorden schieten tekort. Nu moet het niet alleen tot aanhaling beperkt blijven. Want dan kan de Heere zeggen; dit volk nadert tot Mij met de lippen, maar het hart houdt zich ver van Mij. Mond en hart, hart en mond dienen samen te gaan. Door de Heilige Geest vindt dit plaats. Die legt de verbinding tussen het Woord en het hart en daardoor ontstaat de gezindheid om de Heere te loven. Die begeerte is aanwezig, wanneer opgemerkt worden 's Heeren goedertierenheden. Dit nu was het geval bij de dichter David. Daar bij de opstellers de Heilige Schrift het leven beheerste en in dit verband ook de betekenis, het wezen en het doel van het Avondmaal, wordt in de dankzegging naar Psalm 103 gegrepen. In het formulier vastgelegd en door de kerk aanvaard dienen de woorden ook bij de avondmaalgangers te leven. De keuze die gemaakt is, namelijk de keuze van Psalm 103, is opvallend. De verzen 1-4 en 8-13 zijn geplaatst. Laten we de verzen lezen: "Loof de HEERE mijn ziel en vergeet geen van Zijn weldaden. Die al uw ongerechtigheden vergeeft, Die al uw krankheden geneest. Die uw leven verlost van het verderf, Die u kroont met goedertierenheid en barmhartigheden."

"Barmhartig en genadig is de HEERE, lankmoedig en groot van goedertie-

renheid. Hij zal niet altoos twisten, noch eeuwiglijk *den toorn* behouden. Hij doet ons niet naar onze zonden en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheden. Want zo hoog de hemel is boven de aarde, is Zijn goedertierenheid geweldig over degenen, die Hem vrezen. Zo ver het oosten is van het westen, zo ver doet Hij onze overtredingen van ons. Gelijk zich een vader ontfermt over de kinderen, ontfermt Zich de HEERE over degenen, die Hem vrezen."

Wat er geschreven staat leefde bij de dichter. Het overheerste zijn leven. Vandaar dat hij in het begin zijn ziel opwekte om de Heere te loven, groot te maken. In de aansporing belijdt hij zijn zondige traagheid om de Heere te verheerlijken en dat past ook ons. Maar als de blijdschap over Gods goedertierenheid de boventoon heeft, komt het tot roem in de Heere. En dan zo dat niet één weldaad in het loflied wordt vergeten. Want de genadeweldaden van de Heere zijn groot. Ook aan Zijn tafel. In Woordverkundiging en sacramentsbediening. Het tellen blijft niet uit. Het belijden ervan geschiedt. De fundamentele weldaad, namelijk de vergeving van de zonden, staat voorop. Dat de Heere dit doet is een zeer groot wonder. Want bij ons is er alleen maar schuld en die schuld wordt dagelijks meerder gemaakt. Aflossing van de schuld is uitgesloten. Welk een werkelijkheid is het: ik heb een onbetaalbare schuld. Zwaar gaat

dit wegen. Temeer als we zien en verstaan, dat de Heere goedertieren is. Groot van goedertierenheid. Belijden en smeken blijven geen vreemde zaken. Bijzonder wanneer het oog gericht wordt op het Lam Gods dat de zonden wegneemt. Door de reinigende kracht van Jezus' bloed kan de Heere de zonde vergeven. De schuld wegnemen. Het kunnen van de Heere spreekt. Het willen van de Heere treft bijzonder. Wie het verstaat wil instemmen met de Psalm: Looft Hem, Die u al wat gij hebt misdreven, hoeveel het zij genadig wil vergeven. Totaal vergeven. Hij zegt: Ik, Ik ben het, Die uw overtredingen uitdelg om Mijnentwil en Ik gedenk uwe zonden niet. Hij werpt ze in de diepten der zee. Deze heilsweldaad is verdiend. Wat heeft Christus niet willen doen. Voor Zijn Vader als Rechter en voor de zondaar. Hij werd de zondaar, de overtreder, de vervloekte. In Hem kan en wil God de Vader een gaarne vergevend God zijn. Een God die al de ongerechtigheden vergeeft. Iemand heeft eens gezegd: niemand kan ooit dit wonder bevatten. En al zou er in de eeuwigheid geen andere weldaad zijn, waarvoor God eeuwig de eer moet ontvangen dan die van de vergeving, dan zou deze alleen stof genoeg daarvoor opleveren. Zeggen we daar amen op? Nu ligt in de vergeving door de Heere de grond van alle andere weldaden. De Heere geneest van al de krankheden, van alle ziekten en verlost het leven van het verderf. De vraag kan naar boven komen: is dit belijden op ieder toepasselijk? Laten we denken aan Lazarus. Hoe heeft hij geleden tot het einde van zijn leven. Zulke personen zijn er nog. Maar het lijden wordt geheiligd. Dat gebeurt steeds. En we dienen te onthouden dat de twee getuigenissen van de Heere, namelijk de genezing van de ziekte(n) en het verlossen van het verderf bij elkaar horen. Het geloof wordt versterkt door de rijke heilsweldaden van de Heere in de toekomst. Gelijk Paulus in 1 Korinthe 15 daar zo rijk over spreekt. Van het toekomstige land zegt Jesaja: Aldaar zal geen inwoner zeggen: ik ben ziek. Want het volk dat daarin woont, zal vergeving van ongerechtigheid hebben. En wat de Heere in het leven doet wordt nog rijker in de eeuwigheid. Hij kroont het leven met goedertierenheid en barmhartigheid. Daarom worden de deugden van Zijn genade, lankmoedigheid en goedertierenheid bezongen. De twist wordt

weggenomen. Zijn toorn gestild. Naar verdienste handelt Hij niet en geen vergelding van ongerechtigheid vindt plaats. Welk een liefde! Hoe schittert hierin het rijke werk van de Heere Jezus Christus. Hij bevestigt het 'Ik voor u' daar gij anders de eeuwige dood zou moeten sterven. Aangrijpend, stilmakend is het wat de Heere doet. Hij neemt de overtredingen van ons weg, zo ver zelfs, gelijk het oosten is verwijderd van het westen. Dat is onmetelijk ver weg. Daardoor zijn de zonden niet meer te zien. En dit doet de Heere om onze ziel te troosten. Die troost spreekt van vaderlijke ontferming. Die troost wordt betrokken op heel het leven. Op het leven van hen die de Heere vrezen. Die Hem liefhebben, in Zijn wegen wandelen. Nu kan het leven

wel eens zwaar zijn. Moeilijk en verdrietig. De gebrokenheid van het leven kan er zijn. De zonde kan werken, de oude natuur kan zich laten gelden. Satan, wereld en zonde kunnen samenspannen in eigen leven of daar buiten. Maar de Heere komt. Hij is goed en nabij. Zijn ontfermende liefde wordt gekend. Wat spreekt deze Psalm. Wat wordt erin beleden. Meditatief zijn we bezig geweest. Was het goed? En dat in Christus Jezus, de Kruisdrager. De Vloekdrager. Welk een genade heeft Hij verdiend. Wat kan de Vader van de Heere Jezus Christus in Hem doen en wat wil Hij doen. Wat mag het geloof belijden en verwachten. Lof zij de Heere voor Zijn heilsweldaden. Zeggen we daar 'amen' op?

Ds. M.C. Tanis.

ontzag voor de hoogste Majesteit. De mensen moeten uit hun roes van valse gerustheid opgewekt worden. Twee zaken dienen predikers aan te drijven: de schrik des Heeren en de liefde van Christus. In de prediking dient de opofferende liefde van Christus voorgesteld te worden. In de tekst staat "door" en niet "in" hem. Johannes de Doper is het Licht niet. Hij wees af van zichzelf en wees heen naar Christus: 'Hij moet wassen en ik minder worden.' Het is de Heilige Geest Die het geloof werkt en versterkt. De drie-enige God zal eeuwig de eer van Zijn werk ontvangen.

Hierna vond de bevestiging plaats door ds. H. Polinder. Ds. R. Kok werd voor de vierde maal aan een gemeente verbonden. In vroeger jaren werd ook al eens een beroep op ds. Kok uitgebracht. Nu was het Gods tijd om te komen. Twee predikanten hebben afscheid genomen van de gemeente, nu mag een nieuwe predikant bevestigd worden. Dat spreekt van de trouw des Heeren. God is groot en werkt grote dingen. De gemeente werd opgeroepen de nieuwe predikant met blijdschap te ontvangen en hem op te dragen in het gebed. Het gebed zij: Laat de nieuwe predikant een middel voor mij mogen zijn.

Samenvatting preek ds. R. Kok

Tekst voor de intrede was 2 Kor. 1:20 "Want zovele beloften Gods als er zijn, die zijn in Hem ja, en zijn in Hem amen, Gode tot heerlijkheid door ons."

De woordjes 'ja' en 'amen' zijn klein maar veelzeggend. Denk aan het ja-woord bij het huwelijk en bij de bevestiging. De aanleiding voor het schrijven van Paulus aan Korinthe is dat hij ervan beschuldigd werd zijn woord om te komen niet nagekomen te zijn. De schuld lag in Korinthe zelf (vs. 23). Paulus staat in dienst van het volkomen betrouwbare Evangelie. Het Evangelie is altijd hetzelfde. In de zending van Christus zien we het 'ja' op de beloften van God. Het gaat vanmiddag niet om beloften van mensen, maar om de beloften van God. Wat de Heere heeft beloofd, zal bestaan. God is een belovend God. Dat is een wonder, want de mens heeft niets verdiend. De tekst zegt: "zovele beloften". Er valt te denken aan de moederbelofte, aan al de beloften van het Oude en Nieuwe Testament die gaan over het tijdelijke en eeuwige leven. Er staat "in Hem

INTREDE EN BEVESTIGING DS. R. KOK OP URK

Zaterdag 17 januari werd ds. R. Kok bevestigd als predikant van de Chr. Geref. Kerk (Maranatha) te Urk. De bevestigingspreek werd gehouden door ds. W. Kok en de bevestiging vond plaats door ds. H. Polinder.

Samenvatting preek ds. W. Kok.

Tekst was Joh. 1:6-7 "Er was een mens van God gezonden, wiens naam was Johannes. Deze kwam tot een getuigenis, om van het Licht te getuigen, opdat zij allen door hem geloven zouden."

Thema: Een mens door God gezonden om te getuigen van het Licht.

1 De plaats die hij heeft

2 Het getuigenis dat hij geeft

3 Het geloof waartoe hij beweegt.

1. De plaats die hij heeft.

Johannes mocht een grote plaats innemen. Het was een eer wegbereider van de Messias te zijn. Johannes was een gevallen mens, een Adamskind. Christus is eeuwig God en zonder zonde. Dat is een groot onderscheid. Dat Johannes zondig is, is verootmoedigend. Er is geen reden tot hoogmoed. Zo is ook de nieuwe predikant een zondig menskind. Het strekt anderzijds tot verwondering dat de Heere Johannes heeft willen gebruiken en dat de Heere nu mensenkinderen in Zijn dienst wil gebruiken. Predikanten zijn gewone mensen met hun beperkingen, zwakheden, aanvechtingen en zonden. De arbeid in de gemeenten is de laatste

tijd meer en zwaarder geworden. De problemen zijn groter geworden. Maar een prediker is net als Johannes ook een 'gezondene'. Enerzijds is een prediker niets meer dan een mens, anderzijds is hij ook niets minder dan een gezondene. Spreekt u thuis met respect over ambtsdragers? Verwacht niet teveel van ambtsdragers maar denk ook niet te gering over hen.

2. Het getuigenis dat hij geeft.

Johannes kwam om van het Licht te getuigen. Johannes getuigde wat hij zelf gehoord en gezien had. Hij sprak niet als een klerk die een acte voorleest, hij was geen postbode die een boodschap afgeeft. Het Woord dient het hart te raken, ook nu. Hierbij dienen predikers zelf geen belemmeringen in de weg te leggen door hun houding, taal of systeemdwang. Het licht van het Woord mag niet verduisterd worden. Van nature is er geen plaats voor Gods Woord. Wij zijn duisternis door eigen schuld. Waar de Heere gaat werken, wordt het duister gehaat en wordt het licht. Dit is verworven door Christus voor Wie het duister werd op Golgotha. Dat leidt tot verwondering en aanbidding.

3. Het geloof waartoe hij beweegt.

De tekst zegt: "Opdat zij allen door hem geloven zouden." Zonder geloof reist de mens de eeuwige duisternis tegemoet. Predikers dienen eerlijk te waarschuwen, alarm te slaan. De prediking dient doortrokken te zijn van

ja", dat is in Christus. Christus heeft er de grond voor gelegd. Christus heeft betaald, Hij heeft het uitgeroepen "het is volbracht." Buiten Christus is het 'neen'. Christus zei 'ja' in de eeuwigheid, in de woestijn en toen Hij de angst der hel tegemoet ging. Christus heeft het 'neen' ondergaan. Het 'ja' klinkt in de opwekking uit de dood, in het zitten aan de Rechterhand Gods des Vaders.

Petrus sprak op de Pinksterdag: Want u komt de belofte toe en uw kinderen. In de beloften ligt alle heil voor tijd en eeuwigheid. Die beloften komen tot mensen met een vijandig hart. De toezegging geldt zonder beperking. De Dordtse Leerregels spreken van een zonder onderscheid voorstellen. Het geldt: Komt allen tot Mij die vermoeid en belast zijt. God meent dit ernstig. De beloften gelden hen die tegen alle geboden gezondigd hebben, die nederlagen geleden hebben in de strijd tegen de zonde. Adam en Eva waren het niet waard en geen mens is het waard dat de Heere met beloften komt.

De tekst zegt: "en zijn in Hem amen." Calvijn vertaalt 'daarom is ook door Hem het amen.' Dat is het amen van ons vertrouwen. In de oude kerk behoorde het 'amen' zeggen van de gemeente als antwoord op de prediking tot de liturgie. In onze tijd behoeft dat uiteraard niet in deze vorm. Maar de vraag moet wel gesteld worden: Kunnen wij 'amen' zeggen op de beloften van God? Dat geldt niet automatisch. Er is deelachtigmaking, toe-eigening nodig. Van nature zeggen wij neen. We zeggen geen amen. We willen niet. De belofte zegt wat je mist. Je mist het vleses hart en hebt een stenen hart. Je mist het leven en je ligt in de dood. Je mist de liefde en bent een hater, er woont geen goed in de gevallen mens.

Er kan alleen 'amen' gezegd worden door de werking van de Heilige Geest. Die het geloof werkt en versterkt en verworven is door Christus.

De Heere toont wie je bent. Een neen-zegger. Het 'amen' is meer dan belijdenis doen en avondmaalsgang. Het gaat om het vluchten tot de Heere, het geloven in de vergeving der zonden. Gods kinderen mogen door Christus hopen op de Gods Vaderlijke trouw. In het begin is het geloof niet zo sterk, er is groei en verdieping nodig door Christus. Zondag 7 omschrijft wat een waar geloof is. Soms leeft het 'amen' niet zo sterk. Het 'ja' van God vraagt om ons

'amen'. De Heere laat geen bidder staan. De tekst zegt: "Gode tot heerlijkheid." De Heere zal de eer van Zijn werk ontvangen. Tenslotte zegt de tekst; "door ons". De Heere ontvangt eer door ons 'amen'. Paulus sluit zichzelf erbij in. De Heilige Geest schakelt mensen in die het Woord mogen prediken. Het behaagt de Heere door de dwaasheid des prediking zalig te maken. Er is veel zwakheid en ongelooft. De Heere werkt en versterkt het 'amen'. Waar het 'amen' mag klinken is er blijdschap in de hemel.

Waar het niet tot 'amen' komt is het schuld van de mens die onwillig is en het oordeel niet zal ontgaan. De vraag kan leven: ben ik niet te onwaardig, is mijn verlangen wel sterk genoeg, is mijn zondekennis wel echt? Mag het leven in het hart: ik hoop in al mijn klachten op Zijn onfeilbaar Woord? De beloften be-

driegen niet. Moge het zo zijn: Al 't volk zegg' "amen" op mijn klanken; juich, aarde, loof den Opperheer'!

Toespraken

Ds. Kok werd toegesproken door burgemeester Schutte, die ds. Kok hulp van Boven toewenste. Daarna door ds. G. v.d. Groep als consulent en namens de classis Zwolle. Hij heette ds. Kok hartelijk welkom in de classis en wenste de nieuwe predikant en zijn gezin Gods zegen toe. Tenslotte door ouderling Van Gent namens kerkenraad en gemeente die de nieuwe predikant en zijn gezin van harte alle goeds toewenste. De toespraken werden door ds. Kok kort beantwoord. Na afloop van de dienst was er gelegenheid ds. Kok en zijn gezin de hand te drukken en Gods zegen toe te wensen.

Ds. A. van Heteren.

HORATIUS BONAR EN ZIJN BOODSCHAP (2)

In enkele artikelen zullen we luisteren naar de Evangelie-boodschap van Horatius Bonar. Ik zal me daarin vooral beperken tot het boekje met de mooie titel '*Gods weg van vrede*'. Het is uit het Engels vertaald door de heer L.J. van Valen. In 1987 kwam de eerste druk uit. Het boekje dat ik in mijn bezit heb, betreft de vijfde druk uit 2001. Naast veel andere geschriftjes van zijn hand is ook dit een zogenaamde 'Kelso tract', een vlugschrift dat indertijd voor evangelisatie-doel-einden werd verspreid. Het boekje bedoelt raadgevingen aan zoekende zielen te geven. Het werd in december 1861 geschreven.

Wat God van de mens getuigt

"God kent ons" – dat is de openingszin. Ik vind het een heel ontdekkend begin. Bonar begint waar bijvoorbeeld ook onze Dordtse Leerregels telkens beginnen. Namelijk onder in het dal. Daar, waar bekend wordt wie de mens is. Wie de mens is voor Gods aangezicht. Zoals Hij de mens kent. De mens die door God goed is geschapen.

Maar die van zijn Schepper is afgevalen. De Heere weet hoe Hij ons eenmaal gemaakt heeft, zegt Bonar. Maar Hij weet ook wat wij nu zijn. Tussen onze eerste en onze tegenwoordige staat is een groot verschil. En Gods getuigenis over ons wordt bepaald door het verschil tussen onze

ongerepte staat en onze huidige staat [12]. In zijn tekening wie de mens in zijn gevallen staat is, spaart Bonar hem niet. Ik lees met u een stukje van die eerste pagina. "Het Goddelijk getuigenis van de mens is, dat hij een zondaar is. God getuigt tegen hem en niet voor hem. Hij oordeelt dat er niemand rechtvaardig is, ja niet tot één, dat er niemand is die goed doet, niemand die verstandig is, niemand zelfs die God zoekt en veel minder iemand die Hem liefheeft. (...) God wil niet over de zonde heenstappen en de schuldige geenszins onschuldig laten. Hij merkt de mens aan als een verlorene, als een afgedwaalde, als een rebel, ja als een hater van God. Hij beschouwt hem niet als iemand die nu en dan zondigt, maar als iemand die altijd zondigt. Niet als een gedeeltelijke zondaar, maar als een algehele zondaar. Niet als een zondaar die toch wat goeds bezit, maar als een zondaar waarin geen goed woont, een zondaar in hart en leven, dood door de misdaden en de zonden. Hij is een kwaaddoener en daarom onder de verdoemenis, een vijand van God en daarom onder Zijn toorn, een verbreker van de rechtvaardige wet, en daarom onder de vloek der wet."

Bepalend voor de mens is, aldus Bonar, hoe de Heere over hem getuigt. En dat getuigenis luidt, dat hij God niet met zijn hele hart liefheeft, ja

hij heeft Hem in het geheel niet lief. En dat is de zonde. Want tot dat liefhebben is hij krachtens Gods wet wel gehouden. Verontschuldigen gelden hier niet. Zo wordt de mond van de mens gestopt en wordt hij 'verdoemelijk voor God'. En daarom zal hem het oordeel van God treffen. Als de Rechter van allen de aarde richten zal, zal de zondaar te schande gesteld worden.

Maar er is nog een beschuldiging. Niet alleen dat de mens God, zijn Schepper, niet liefheeft. Er is een nog ernstiger beschuldiging. Namelijk dat hij niet gelooft in de Naam van de Zoon van God. Bonar noemt het ongelooft de grootste zonde. Deze tweede beschuldiging zorgt voor een nog verschrikkelijker verdoemenis. Immers, die niet gelooft, is alrede veroordeeld, omdat hij niet heeft geloofd in de Naam van de eniggeboren Zoon van God. We dienen wel te bedenken dat dit niet een menselijk maar een Goddelijk oordeel betreft, aldus Bonar [16].

geen grond van vrede

U merkt dat deze 'evangelist' zijn lezers niet paait met allerlei optimistische en goedklinkende beweringen over de mens. Als zou hij nog tot veel goeds in staat zijn. Nee, Bonar wil niet anders dan het bijbelse mensbeeld uitdragen. De mens moet gered worden, anders zal hij niet zalig zijn. Want de mens is een verloren mens, verloren vanwege de zonde.

In zijn volgende hoofdstuk trekt Bonar deze lijn door. Het is bekend dat de mens vrede en rust voor zijn hart zoekt. Waar zal hij die vinden? In de zoektocht daarnaar die Bonar schetst, moet elke gedachte om die in zichzelf te vinden, worden afgesneden. De openingszin in dit deel van het boek is sprekend. "Indien God tegen ons getuigt, wie kan dan voor ons getuigen?" [17]. Gods gedachten in dezen zijn absoluut: er is geen hoop op vrij spraak op grond van iets van onszelf. Wat God in ons ziet, strekt alleen tot veroordeling!

En dan gaat Bonar er op wijzen, dat dit ook gekend wordt. Of beter: gekend moet worden! "Wanneer de Heilige Geest de ogen van de ziel opent, zien wij dit heel duidelijk. In de overtuiging van de zonden ziet de zondaar zichzelf, zoals hij is en zoals God hem steeds heeft gezien. Alle zelfgemaakte steunsels vallen weg.

"Alle hoop op de zaligheid, door een vermeende goedheid in zijn natuur, wordt nu weggenomen. Hij ziet dat hij zichzelf niet kan verlossen en God ook niet kan helpen om hem te verlossen. Hij is verloren en hulpeloos." Bonar schetst dat in deze weg de vraag naar een Ander wordt geboren. Hij tekent de mens als geheel failliet. De overtuigde zondaar erkent dit. Hij kan op eigen naam geen zaken doen. Hij moet een betere naam, een naam van betekenis en gewicht, als onderpand hebben. "Om op de hemelse markt zaken te kunnen doen, is er maar één naam van belang, de Naam van de namen, welke onder de hemel gegeven is" [19].

Bonar is er onomwonden in: de vrede die de zondaar nodig heeft, de vrede in zijn verhouding met de Heere, die kan niet uit hem voortkomen. Hij zegt dat met extra stelligheid omdat het zijn ervaring is, dat velen - al dan niet heimelijk - menen dat men z'n hoop wel op dingen van zichzelf gronden kan. Die zijn als de farizeër uit de gelijkenis die niets te bidden maar alles te danken had, zo denken ze. Er zijn er,

zegt Bonar, "die denken dat zij de vrede door hun doen, bevindingen en gebeden" zullen verkrijgen. O hoe dwaas! Want dezen weigeren de vrede van het vrije Evangelie aan te nemen. Ze behoeven, zo menen ze, immers niets aan te nemen - en zeker niet uit genade. Want ze kunnen putten uit eigen bronnen...

Bonar is heel radicaal in zijn oordeel over zo'n redenering. Het is pure hoogmoed, zegt hij. Alleen daarop is het allemaal gebaseerd: de gedachten over allerlei goede gevoelens of de waardering van eigen geloof, liefde en bekering. En dat kan, zegt Bonar, ook zelfs nog gepaard gaan met de bewering dat al mijn goede gestalten het werk van Gods Geest zijn en niet van mezelf [26]. Zo arglistig is het hart! Met schoonschijnende woorden onze vermeende vrede te gronden op iets in onszelf en niet op wat in God is... En toch zal het daarvan moeten komen! In zijn volgende hoofdstuk gaat Bonar er nader op in.

Ds. J.M.J. Kieviet

VRAGENRUBRIEK

Voor mij ligt een vraag om een verklaring te geven van enkele verzen uit Mattheus 24. Het betreft de verzen 15 tot en met 22.

Dat gedeelte uit Gods Woord luidt aldus: "Wanneer gij dan zult zien de gruwel der verwoesting, waarvan gesproken is door Daniël de profeet, staande in de heilige plaats; (die het leest, die merke daarop!), dat alsdan, die in Judea zijn, vlieden op de bergen; die op het dak is, kome niet af om iets uit zijn huis weg te nemen; en die op de akker is, kere niet weder terug om zijn klederen weg te nemen. Maar wee de bevruchten en de zogende vrouwen in die dagen!

Doch bidt, dat uw vlucht niet geschiede des winters, noch op een sabbat. Want alsdan zal grote verdrukking wezen, hoedanige niet is geweest van het begin der wereld tot nu toe en ook niet zijn zal.

En zo die dagen niet verkort werden, geen vlees zou behouden worden; maar om der uitverkorenen wil zullen die dagen verkort worden".

Om deze woorden van de Heere Jezus te kunnen verstaan, moeten we eerst weten dat Hij spreekt over de verwoesting van Jeruzalem in het jaar 70 na Christus, met alle gruwelen die daarmee gepaard zouden gaan. Maar die vreselijke taferelen plaatst Hij tevens in eschatologisch licht.

Daarmee bedoel ik te zeggen dat de verdrukking van die tijd beeld zou zijn van de verdrukking in het laatste der dagen. De verwoesting van Jeruzalem is dus beeld van de eindtijd, de grote verdrukking en al de gruwelen die aan het vergaan der wereld voorafgaan.

De Heere Jezus spreekt bewust zo. In het jaar 70 na Christus is het alles inderdaad zo gegaan, zoals Hij het had voorzien. Daaruit moeten wij de conclusie trekken dat Hij de waarheid spreekt, ook wat de nog toekomstende dingen aangaat. Zoals er toen een grote verdrukking over het volk der Joden kwam, zo zal er een grote verdrukking over de kerk komen. Zoals er van de tempel geen steen op de andere zou blijven, zo zullen hemel en aarde geheel en al vergaan.

Nu eens spreekt de Heere expliciet van de gebeurtenissen in Jeruzalem, dan weer uitsluitend van de dagen der eindtijd. Laten we de geciteerde verzen maar eens nagaan.

De Heere Jezus verwijst naar Daniël. Die heeft gesproken van gruwelen in het heiligdom, de tempel. Dat slaat allereerst op de vreselijke tijd toen Antiochus Epifanes op een heidense wijze huis gehouden heeft in Jeruzalem en Gods wet met onheilige voeten vertrad. Gruwelen vonden plaats in de tempel, de heilige plaats. Dat was zo ongeveer 170 jaar voor Christus. De profetie van Daniël heeft echter nog een diepere bodem. Het volk der Joden zal de beloofde Messias verwerpen. In de verwoesting van Jeruzalem zal de Heere deze gruwelijke zonde straffen op een rechtvaardige wijze. Ook dat is gebeurd. We kunnen het in de geschiedenisboeken nalezen. De profetie van Daniël blijft echter actueel en van grote betekenis. Want het ziet ook op de gruwelijke tijd van de antichrist, die alles wat met de ware godsdienst te maken heeft, zal zoeken te vernietigen.

Als de donkere wolken steeds lager komen te hangen, zo houdt de Heere Jezus de Zijnen voor, moeten zij die in Judea wonen, op de vlucht slaan en een veilig heenkomen zoeken op de bergen, ver van de verwoestende vijanden in Judea. Zij moeten de voortekenen serieus nemen en geborgenheid zoeken. Daarmee mag men niet dralen, zo lezen wij in de verzen 17 en 18. De verwoesting is zo zeker, dat het uitstellen van het zoeken naar een veilige plaats alleen maar gevaarlijk is. Bemoei je dan niet met kleinigheden en verspil je tijd niet, maar haast je om des levens wil. Laat je ziel kostbaar zijn in je ogen.

De christenen hebben de woorden van de Heiland serieus genomen, alles achter zich gelaten en een veilig heenkomen gezocht. De strekking van Christus' woorden mag duidelijk zijn. De tekenen van Zijn komst worden al duidelijker. Rampzalig is de mens die zich druk blijft maken met allerlei beuzelarijen, op welk terrein dan ook. Die geen heil zoekt in de Ark der Behoudenis, zal gewis omkomen. Alles wat u ophouden kan op uw vlucht, zwangerschap of een klein kind, kan fataal zijn. Vandaar het dreigend 'wee'. Het is een waarschuwing toe te zien dat niets ons zal hinderen een veilig heenkomen te zoeken. Echt pastoraal houdt de Heere Jezus

Zijn Kerk voor te bidden. Bidt, dat uw vlucht niet in de koude winter geschiede of op een andere ongelegen tijd, zoals een rustdag. De vlucht zal langere tijd in beslag nemen dan een sabbatsreize. Bidt toch tot de Heere dat Hij uw weg voorspoedig maken zal en u zal leren de weg die gij gaan moet.

Mooi, om het zo te zeggen! De Heere zegt niet, geruststellend, wees maar niet bang, het komt allemaal wel goed! Hij weet van gevaren op de weg, van de vijand die nooit slaapt, van de boze draak, die de vrouw, de kerk, vervolgt. Daarom wijst Hij op onze verantwoordelijkheid de weg niet zonder de Heere te gaan. Wie zal staande blijven in de ure van verzoeking en van strijd? Wie zal in eigen kracht iets vermogen tegen de vijanden van God en Zijn kerk? Wie zal de antichrist kunnen weerstaan? Bidt, zo roept de Heere Jezus ons toe. Roep de Heere aan. Doe niets zonder Hem! Zijn kracht wordt in uw zwakheid volbracht.

Als er vervolgens gesproken wordt over een grote verdrukking, die zijn weerga niet zal hebben, wordt ons opnieuw duidelijk dat de Heere in het spreken over de verdrukking rond 70 na Christus, vooral heen wil wijzen naar de grote eindverdrukking, die over de wereld komen zal. De verdrukkingen die er geweest zijn, zullen blijken minder groot te zijn, dan die grote eindverdrukking.

De Heere Jezus wil niet bang maken, dat is het werk van de duivel, maar Hij wil ons wel de waarheid voorhouden. Opdat wij veiligheid zouden zoeken en vinden onder Zijn vleugelen, die ook dan beschermend en beschuttend over Zijn kerk uitgestrekt zullen zijn. Hoor maar, om der uitverkorenen wil zullen die dagen verkort worden!

Wat bedoelt Hij met deze woorden? Zullen de dagen minder dan 24 uren gaan tellen? Of bedoelt Hij dat de dagen voorbij zullen snellen en kort zullen duren? Inderdaad hoor je wel mensen in die geest spreken. Om der uitverkorenen wil, zo zegt men dan,

zal de tijd heel vlug gaan. Maar is dat wel zo?

Dat de tijd vlug gaat is op zichzelf wel waar. Dat is trouwens altijd al zo geweest. Mozes zegt al dat we onze jaren doorbrengen als een gedachte. We horen het oude mensen vaak zeggen: het leven was maar even. Laten we dat toch bedenken, geliefden, dat wij daarheen vliegen en dat de tijd voorts kort is. Veiligheid is er. Niet op een of ander gebergte, in een spelonk of iets dergelijks. Daar kom je tegenwoordig terroristen tegen, die zich schuil houden. Maar in Christus Jezus, Die gesproken heeft: Ik ben met u, *alle dagen*, tot de voleinding der wereld.

Door het toevluchtnemend geloof mag een mens een vrede kennen die alle verstand te boven gaat. De Heere zal voor hem instaan, ondanks ellende, verdrukking en dood.

Maar dat 'die dagen' verkort zullen worden, wil eenvoudig zeggen dat het einde er plotsklaps zal zijn. Opeens, als een bliksemstraal! Tot dodelijke schrik van de vijand. Tot grote blijdschap der uitverkorenen. Zie je wel, dat God Zijn uitverkorenen niet uit het oog verliest? Juist tot hun verlossing zal Hij haastig komen. Een dag van verdrukking en lijden kan, ondanks het feit dat de tijd vliegt, toch lang duren voor ons gevoel. Voor een eenzame zieke in zijn slaapkamer duurt de dag langer dan voor de man die hard aan het werk is. Zo kan moedeloosheid Gods kind overvallen: Heere, hoe lang nog? En dat roepen Zijner uitverkorenen zal Hij zeker horen en verhoren. Plots zal Hij daar zijn en aan alle lijden en druk in een oogwenk een einde maken.

De Heere ontkent dus niet dat het inderdaad druk en lijden zal zijn. Maar Hij spreekt ook van verlossing. En die verlossing zal eeuwig zijn. Bidt, zo houdt de Heere ons voor. Bidt, dat ge uw ziel als een buit uit zult mogen dragen. Het kan om Christus wille, Die voor al de Zijnen de hitte van Gods gramschap heeft willen dragen en wegdragen.

Ds. K. Hoefnagel

BRIEVEN AAN OUDERS (22)

O neen – ambities hoeven niet altijd verkeerd te zijn. Doch soms zijn ze dat wel. Nogal eens komen ze op uit eerzucht. De mens die wat wil zijn of worden staat dan helemaal centraal. Al het andere wordt er eigenlijk aan

opgeofferd. Mijn gedachten gaan uit naar Gideon. Ook zijn naam lezen we in Hebreeën 11. Omdat ook hij een geloofsheld was. Israël werd overheerst door de Midianieten en Amalekieten. Ze kwam als de tijd van de

oogst was aangebroken. Als sprinkhanen zwermden ze uit over het land. Nu was dat heus niet bij geval. Israël had de Heere verlaten. Gods toorn openbaarde zich. Pas toen de nood zeer groot was, riepen ze tot de Heere, en de Heere hoorde. Gideon werd gegeven om te verlossen. Zie hem daar gaan midden in de nacht om af te breken Baäls altaar en om neer te hakken een afgodische paal; en dan die Gideonsbende van driehonderd man! De Heere gaf de overwinning; de vijanden werden verslagen en Israël bevrijd. 't Was toen geen wonder dat Israël Gideon als koning begeerde. Evenwel – Gideon sprak: "Ik zal over u niet heersen; ook zal mijn zoon over u niet heersen; de Heere zal over u heersen". Dat was waarlijk schone taal. Echter met Gideon ging het bergafwaarts. Hij liet een efod maken, en die werd voor hem tot een valstrik. Ook nam hij veel vrouwen; die schonken hem zeventig zonen. Tenslotte nam hij zijn slavin tot vrouw, en die baarde hem ook een zoon. Deze kreeg de naam van Abimelech. De betekenis daarvan is: mijn vader is koning. Gideon kreeg toch ambitie om koning te worden. Die eerzucht is overgegaan op zoon

Abimelech. Deze heeft eerst zeventig broers gedood, en toen heeft hij zichzelf koning laten maken. Een ingeslagen hersenpan – daar liep het tenslotte op uit. Wat is het erg als de eerzucht een vader of moeder te pakken heeft. Men wil zo hoog mogelijk op de maatschappelijke ladder klimmen, en zo veel mogelijk verdienen. De opvoeding van kinderen wordt aan anderen overgelaten. Daar is geen tijd meer voor. Het welzijn van de kinderen staat niet meer voorop. Een mooier huis, een duurder auto, gekleed willen zijn naar de laatste mode, verre vakanties – o die statussymbolen, o die pronkzucht, o dat meer willen zijn en hebben dan de ander. Wat zijn kinderen toch te beklagen met zulke ouders! Moeten we ons dan verbazen als ook onze kinderen achter de aardse dingen gaan aanjagen, en misschien zelfs daardoor ontsporen? Weet, ouders, dat u de Heere renschap zult moeten geven. Jaag niet naar de aardse dingen. Geen daarvan kunt u meenemen. Vergadert u schatten in de hemel, de schatten die de Heere Jezus heeft verworven. Schatten, die eeuwig blijven.

Ds. P.v.Z.

deur van Israël bij de aanblik van dit tafereel zo verontwaardigd werd dat hij een schijnwerper in de rode plas smeet? Het is ongepast hierover verontwaardigd te zijn. Het zou beter zijn wanneer wij de handelwijze van Zweden afkeurden. Het is toch ongepast in een beschaafd land als Zweden bovengenoemd kunstwerk ten toon te stellen op een tentoonstelling over volkerenmoord?

Proces tegen Israël

Op 23 februari begint er een proces tegen Israël over het bouwen van het anti-terrorismehek in Judea en Samaria en rond Jeruzalem. In een VN-resolutie van 9 december werd van Israël geëist dat de bouw van het hek tegen terroristische aanslagen zou worden gestaakt en dat het gedeelte van het hek dat al gebouwd is zou worden afgebroken. Ook een land als Marokko zal tegen Israël getuigen, hoewel dit land zelf al meer dan 20 jaar veiligheidshekkent kent die bestaan uit hoge zandbergen, bunkers, prikkeldraadversperringen en mijnevelden. De hekken in Marokko zijn meer dan 2500 kilometer lang. Die hekken hebben tot doel guerillastrijders van Polisario buiten het sinds 1976 bezette deel van de Westelijke Sahara te houden. Aan de andere zijde van het hek verblijven verdreven vroegere bewoners onder erbarmelijke omstandigheden. Hoe komt het dat we hier zo weinig van horen? Hoe komt het dat de wereld zich hier niet druk over maakt? Hoe komt het dat de bouw van deze hekken nooit is veroordeeld? Wat is er de oorzaak van dat er door de VN nooit een resolutie is aangenomen dat deze hekken gesloopt dienen te worden en dat de oorspronkelijke bewoners dienen terug te keren? Waarom wordt van Israël geëist wat van andere landen niet wordt verlangd? Hier is onzes inziens sprake van ongelijke behandeling, van het meten met twee maten. Ook in Nederland zijn er mensen die zich niet druk maken over hekken in Marokko, maar het wel ten strengste afkeuren als Israël een hek bouwt om zelfmoordaanslagen op onschuldige burgers te voorkomen. Het is echter de plicht en het recht van iedere staat om het leven van zijn burgers te beschermen. Wist u dat Israël als een tweederangsstaat wordt behandeld door de VN? Israël mag als enige VN-lidstaat nooit een van de rouserende zetels van de VN- Veiligheidsraad innemen.

ISRAËL IN HET NIEUWS

Hoe is Israël in het nieuws? Is er sprake van objectieve berichtgeving of niet? We kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat dit lang niet altijd het geval is. Er is sprake van vooringenomenheid bij de westerse media. Het lijkt wel alsof Israël nooit iets goeds kan doen en alsof de Palestijnen alleen het recht aan hun zijde hebben. Daarom leek het ons een goede gedachte u enkele dingen door te geven in ons blad die tot nadenken stemmen, die kunnen bijdragen aan een juiste(re) visie op de ontwikkelingen in het Midden-Oosten en op de staat Israël.

Verontwaardiging

Velen zijn verontwaardigd over het optreden van de ambassadeur van Israël in Zweden. Maar is dit wel terecht? Nota bene op een tentoonstelling over volkerenmoord in Zweden bevond zich een kunstwerk bestaande uit een rechthoekige bak gevuld met rode vloeistof. Daarin dreef een portret van de Palestijnse terroriste Hanadi Jaradat die tijdens een zelfmoordactie in oktober 2003 in

Haifa 21 onschuldige Israëlische burgers (waaronder enkele Arabieren) doodde. Dit kan toch niet anders uitgelegd worden dan een goedkeuring van het Palestijnse geweld en dat op een tentoonstelling over volkerenmoord! Het Palestijnse 'martelaarschap' wordt op deze wijze verheerlijkt. Het is een teken van groeiende Jodenhaat dat zo'n kunstwerk op een tentoonstelling over volkerenmoord te vinden is. De ambassadeur van Israël heeft zich de afkeuring van velen op de hals gehaald door een schijnwerper in de rode vloeistof te werpen. Men vindt het niet juist dat deze ambassadeur een schijnwerper heeft geworpen in een kunstwerk bestaande uit een vijver met rode vloeistof, waarop een bootje dobert. Het zeil van dit bootje bestaat uit een portretfoto van een Palestijnse vrouw die meer dan twintig israëli's doodde bij haar zelfmoordaanslag. Bouwlampen rondom de vijver zetten dat portret fel in het licht. De afbeelding van een menselijke moordenares dobert op een plas 'Jodenbloed'. Is het niet te begrijpen dat de ambassa-

Israël wordt gehaat

De staat Israël bestaat nu 55 jaar. Tot de thuiskomst van het Joodse volk was het land onontwikkeld en werd het nooit opgeëist door een ander land. Jeruzalem is nooit de hoofdstad geweest van een ander land. Nu is het door de inspanningen van de teruggekeerde Joden een ontwikkeld land geworden. Men kan dit niet verdragen. Israël moet van de kaart geveegd worden. Het is trouwens opmerkelijk dat op kaarten in de omringende landen het land Israël niet eens voorkomt. Na de tweede wereldoorlog werden vele Duitsers verdreven uit hun woongebieden in Tsechië en Polen. Niemand eist dat de vele verdreven Duitsers terug moeten keren naar hun oorspronkelijke woongebied. Waarom eist men wel de terugkeer van Palestijnen naar Israël? Verdreven Duitsers werden opgevangen door Duitsland. Waarom zijn Palestijnen niet opgevangen in de omringende landen? Wordt de nood van de Palestijnen kunstmatig in stand gehouden? Er leven 5 miljoen Israeli's temidden van 300 miljoen vijanden. Israël wordt omgeven door een zee van haat.

Gehersenspoeld

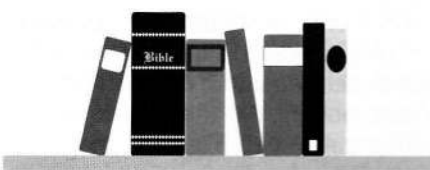
Moeten we niet zeggen dat door de voortdurende eenzijdige en gekleurde berichtgeving er sprake is van hersenspoeling in Europa? Wie zou immers geen medelijden krijgen bij het zien van een foto van een Palestijnse vrouw met kleine kinderen die jammert bij de puinhopen van haar huis? Wie zou dan het optreden van Joodse soldaten niet afkeuren? Wie leest over de nood in de Palestijnse gebieden, wordt aangedaan in zijn gevoel. Er is verontwaardiging over het zogenaamde buitensporig geweld van het Israëlische leger. Is ook het Duitse volk in het verleden niet gehersenspoeld met de nazi-ideologie voordat het kwam tot doden van miljoenen Joden? Waar zijn we heen op weg? Ik las dat het antisemitisme in Europa vandaag erger is dan vlak voor de tweede wereldoorlog. Men toont begrip voor vrijheidstrijders die bij aanslagen onschuldige mensen doden, maar men heeft geen begrip voor de Joodse staat die door middel van een hek de veiligheid van eigen onderdanen wil vergroten. Het wordt wel zo gesteld dat de regering-Sharon onder het voorwendsel van terrorismebestrijding de muur bouwt om definitief de controle te krijgen

over de in 1967 bezette gebieden. Er worden zelfs vergelijkingen getrokken tussen Israël en de nazi's.

Gebed nodig

Gebed voor Israël, voor de Palestijnen en voor de omringende volkeren is nodig. Gebed dat er een einde komt aan het zinloos bloedvergieten. Gebed dat de Heere in het Midden-Oosten de verkondiging van Zijn Woord zegene opdat de knie zich mag buigen voor de Christus der Schriften en opdat er liefde in plaats van haat zou komen. Mogen deze zaken een plaats hebben in uw gebed?

Ds. A. van Heteren.

BOEKBESPREKINGEN

W. van Gorsel, *Uw macht is groot*, 84 blz., € 4,75, Uitgeverij Den Hertog-Houten.

De auteur, eindredacteur van het Gereformeerd Weekblad, heeft gepubliceerd op het gebied van de kerkgeschiedenis en liet ook verschillende meditatiebundels verschijnen. Deze bundel met twaalf meditaties gaat over de tijd van Elia en Elisa, die het volk in een tijd van afval terugriepen tot de dienst des Heeren. Terecht worden er toepassingen op onze tijd gemaakt. Vanuit de dienst van de Baäl en de Astarte wordt een lijn getrokken naar de afgodendienst van deze tijd: massale overtreding van het zevende gebod, individualisme, materialisme en hedonisme (blz. 27). We lezen naar aanleiding van de geschiedenis van de wijngaard van Naboth het volgende op blz. 40: "Wordt er soms vandaag ook geprobeerd ons de erve der vaderen te ontfutselen? De Bijbel bijvoorbeeld, waaruit voorgelachten hebben geleefd. Die willen we natuurlijk niet kwijt, maar we moeten hem wel door een eigentijdse bril lezen. En de belijdenis, die in onze tijd niet meer zo acceptabel is. Die moet je wel bewaren, maar dan als een museumstuk. En de kerk, het maakt toch niet uit welke naam die kerk heeft? Als je je er maar in thuis voelt... En waar zijn de Naboths, die zeggen: dat late de Heere verre van mij zijn, dat ik de erve van mijn vade-

ren zou verkopen?" Als koning Josafat het bij koning Achab zoekt, wordt er gewaarschuwd tegen wereldse vrienden (blz. 48). Op blz. 54 lezen wij dat Achab zich vermomde in de strijd. Toch is hij gedood. Dan wordt een oud Perzisch verhaal verteld dat ons trof: "Een tuinman is bezig rozen te snoeien, hoort iets achter hem, kijkt om en staat oog in oog met de dood. Wit van schrik rent hij naar zijn meester en vraagt zijn paard te mogen gebruiken. In vliegende vaart rijdt hij naar Ispahaan. 's Middags ontmoet de heer de dood zelf. Hij vraagt waarom deze zijn knecht bedreigd heeft. De dood antwoordt: 'Ik heb hem niet bedreigd, ik was alleen verwonderd dat hij hier nog rustig aan het werk was, terwijl ik hem vanavond moet halen in Ispahaan.'" Dit oude volksverhaal geeft aan dat niemand de dood kan ontlopen. Op blz. 66 lezen wij dat het vertrouwen op de God van Ekron hetzelfde is als het vertrouwen op artsen en medicijnen. Het trof ons ook dat in de meditatie de lijnen worden doortrokken naar Christus. Tenslotte een kleine kritische opmerking. We vinden het niet gepast om de schrijven dat de Heere een engel zond om Elia een beetje op te peppen (blz. 15). Waarom niet gewoon het woord 'versterken' gebruikt?

John Bunyan, *Genade in Overvloed*, 104 blz., € 14,95, Uitgave De Banier-Utrecht.

Dit keurig uitgevoerde boekje is een vereenvoudigde weergave van Bunyans biografie "Grace Abounding to the Chief of Sinners." In het Nederlands is dit boek vele malen gedrukt onder de titel: "Genade Overvloeiende voor de Grootste der Zondaren."

Dhr. J. de Jager heeft voor zijn vereenvoudigde weergave van de levensbeschrijving van John Bunyan dit boek eerst opnieuw vertaald uit het Engels en vervolgens heeft hij de vertaling zo toegankelijk mogelijk gemaakt voor de hedendaagse lezer, met name voor de jeugd. Enkele gedeelten zijn enigszins samengevat, doch zonder te kort te doen aan de inhoud van het boek.

Om het onderscheid met vroegere uitgaven aan te geven is gekozen voor een ietwat andere titel: "Genade in Overvloed." De vertaler heeft de oorspronkelijke indeling van het boek weergegeven door de nummers van

de alineas onder zijn eigen indeling in hoofdstukken te vermelden. Voor een goed verstaan van de Christen- en Christinnereis van Bunyan is kennisname van Bunyans biografie eigenlijk onmisbaar. Het boek is tot stand gekomen in samenwerking met de John Bunyan Stichting. Achterin het boek is een register opgenomen van alle bijbelteksten die in de vier bekendste boeken van John Bunyan te vinden zijn, per bijbelboek gerangschikt. Het gaat om de Christenreis, de Christinnereis, de Heilige Oorlog en Genade in Overvloed. Per tekst zijn het hoofdstuknummer en de titel van het hoofdstuk uit het desbetreffende boek of de desbetreffende boeken aangegeven zoals, die te vinden zijn in de uitgaven van de John Bunyan Stichting. We willen het boek van harte aanbevelen bij jong en oud. Moge het dienstbaar zijn aan het kennisnemen van de geschriften van John Bunyan en een middel zijn tot het beter verstaan van de werken van John Bunyan.

Van 's Heeren wegen, Genade verheerlijkt in zondaarsharten, 165 blz., € 14,90, Uitgave Den Hertog-Houten.

Dit keurig uitgegeven boek bevat vijf levensbeschrijvingen. De eerste levensbeschrijving handelt over Pieter Fraanje die leefde van 1815- 1862: "Uit het leven van Pieter Fraanje." Deze wordt nu voor het eerst uitgegeven. Ds. J. Fraanje was een kleinzoon van deze Pieter Fraanje. Jan Fraanje, een zoon van Pieter Fraanje, heeft het leven van zijn vader beschreven. We lezen op blz. 31 dat Pieter Fraanje begeerde van ds. Ledeboer dat er een kind van hem gedoopt zou worden. Ds. Ledeboer antwoordde dat hij daar veel bezwaren tegen had.

Gevraagd naar de inhoud van deze bezwaren antwoordde ds. Ledeboer dat hij onwaardig was de bondszegelen te bedienen. De andere vier levensbeschrijvingen zijn al eerder uitgegeven. "De leiding Gods in de natuur en in de genade, gehouden

met Adriaantje de Waal, huisvrouw van B. Witvliet."

Zij overleed in 1890 te Middelharnis. We lezen op blz. 65 dat zij zich aansloot bij de Chr. Geref. Kerk te Middelharnis, waar ds. Juch leraar was. We lezen daarvan: 'Ik durf niet te ontkennen dat mijn ziel daar nogal eens een zegen onder heeft. Wij hebben tot hiertoe nog de zuivere waarheid, hetwelk nog groot is in zulke treurige en kommervolle dagen, waarin de een de ander verbijt en ver-eet.' "Als een vuurbrand uit het vuur gerukt. Levens- en bekeringsgeschiedenis van Hugo Peters, in leven landarbeider te Waddinxveen." Hij overleed in 1894. We lezen op blz. 91 over het kwijtraken van de gronden buiten Christus. 'Met de beloften, de bevinding en vele zoete meditaties was ik een christen, doch geen arm zondaar voor God. Die gronden gingen verloren. Nu ik wist wat vrije genade was, werd de gekruisigde Christus mij recht dierbaar, ja, alles! Met Mefiboseth kon ik er mij over verwonderen dat zulk een dode hond nog aan des Konings tafel mocht zitten.' "Gedachtenis.

Over het leven en sterven van onze geliefde ouders Jan Hamelink en Abelina Hamelink- Wolthuis." Jan Hamelink was in 1875 geboren. Abelina Hamelink- Wolthuis was voor haar huwelijk dienstbode geweest bij ds. Pieneman. Het trof ons dat wij lezen op blz. 115 en 116 dat zij als dienstbode de predikant erop wees als hij te laat was opgestaan dat het doorzoeken en bepeinzen van Gods Woord zo dierbaar is in de morgenstond. "Gedachtenis of kort verhaal van het leven en de bekering van Adriana Boender, weduwe van H. Stuij." Op blz. 160 lezen wij dat zij op de leeftijd van acht of negen jaar bad tot de Heere: 'O God, hier is nu een ongelukkig kind, want ik heb van Uw volk en uit Uw heilig Woord gehoord dat er een God is, maar ik ken U niet; mocht Gij Uzelf aan mij eens openbaren.

En toen las ik Spreuken 8 en kreeg deze woorden: 'Die Mij vindt, vindt het leven.' Wat een nederbuigend God om bemoeienissen te hebben met zulk een zondig kind.' Zij overleed in 1935 op de leeftijd van 86 jaar. Het is een goede zaak kennis te nemen van de inhoud van dit boek omdat het getuigt van de wondervolle werken Gods in het verleden.

VOORLICHTINGS- AVONDEN ZENDING

Onder het motto: 'Wij komen naar u toe' beleggen deputaten voor de Buitenlandse Zending voorlichtingsavonden in de maanden februari en maart. Daarbij staat hen als doel voor ogen de zending van onze kerken dichterbij u en uw gemeente(n) te brengen! Het programma begint om 19.00 uur, wordt om 22.00 uur afgesloten en bestaat o.a. uit de powerpointpresentatie 'Onze opdracht...' en een interactief onderdeel.

Wij ontmoeten u graag op een van de volgende locaties:

4 februari	Goes: Maranathakerk, Bergweg 43a, 4461 LX Leeuwarden: Bethelkerk, Huizumerlaan 102, 8934 BK
5 februari	Zeist: Kerkgebouw Bergweg 32, 3701 JK
11 februari	Ridderkerk: Elimkerk, Margriete van Comenestraat 8, 2982 PH Groningen: Gomarusschool, Vondelpad 1, 9721 LX
12 februari	Zutphen: Kerkgebouw, Hobbemakade 2, 7204 BM 's Hertogenbosch: Toevluchtkerk, Zuiderparkweg 46, 5216 HC
18 februari	Papendrecht: Elimkerk, P.C. Hooftlaan 178, 3351 ER Mussel: De Ark, Molenstraat 55, 9584 AS
19 februari	Den Haag-Zuid: Nebokerk, Rhijnvis Feithlaan 114, 2533 GG Hoogeveen: Ichthuskerk, Rozenstraat 1, 7906 KR
3 maart	Zoetermeer: De Hoeksteen, Turfschipkade 1, 2725 BW
4 maart	Haarlem: Goede Herderkerk Rechthuisstraat 9, 2024 EC Zwolle: De Zuiderhof, Troelstralaan 25, 8014 ZA
11 maart	Amsterdam Nieuw-West: Kerkgebouw De Bron, Willem Kloosstraat 1, 1064 ST Nijkerk: De Kandelaar, Meinsstraat 4A, 3862 AE

Het is duidelijk: deze avonden zijn voor alle gemeenteleden bestemd die graag willen meedenken en meebidden met het werk van de Zending. En dus ook voor u en jou, toch?

Bent u een vriend van

Heidelberg & Dordrecht?

Duitsland. Het land waar ooit de Reformatie begon is helaas zendingsland geworden. Duitse vrienden, waaronder predikanten, die net als u en wij met hart en ziel verbonden zijn aan de aloude waarheid, hebben grote behoefte aan vertaling van reformatische lectuur, gegrond op de beginselen van Heidelberg en Dordrecht. Laten wij in tijden van verwarring in deze zaken één zijn, nu die mogelijkheid ons nog gegeven wordt. Steun de uitgaven die op vertaling, drukken en verspreiden wachten.

Reeds vertaald, klaar voor druk:

- a. 'Gebedsgestalten', ds. F. Bakker
 - b. 'Vragenboekje', ds. A. Hellenbroek
 - c. 'Kort Begrip', ds. H. Faukelius
(Binnenkort kunnen we overgaan tot verspreiden!)
- Nog nodig voor het drukken: 8.000 euro.**

Vertaal-/drukwerk 2004:

- a. 'A.B.C. des geloofs', ds. A. Comrie
 - b. een 'Vriendenboek' met bijdragen namens de 5 vertegenwoordigende kerkgenootschappen,
 - c. Drie boekjes van Ds. Th. Watson,
 - d. 'De Redelijke Godsdienst', ds. W. à Brakel
- Benodigde projectbedragen
totaal 150.000 euro.**

*Heartelijk dank voor
uw bijdrage!*

**Het land van
de Reformatie
vraagt u om
reformatische
lectuur!**

Helpt u mee?

Bankrekening

5489.87.920

I.n.v. penningmeester St. Vrienden van
Heidelberg en Dordrecht te Zwijndrecht

**Stichting Vrienden van
Heidelberg & Dordrecht.**
Maasdijk 345, 4264 AN VEEN.

Bel of mail voor meer info:
Telefoon: 0416-691788,
fax: 0416-697625.
E-mail: svvhed@rdnet.nl.

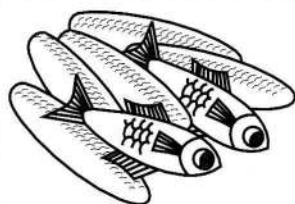
HEIDELBERG & DORDRECHT

*Het comité van aanbeveling wordt gevormd door predikanten uit de (Oud) Gerof. Gemeenten (in Ned.
d. N.H. Kerk en de Chr. Gemeente). Vraag onze nieuwste informatiefolder aan.*

Carine Mackenzie, *De tien geboden*, € 10, Uitgeverij Da Banier- Utrecht. De oorspronkelijke titel luidt: The ten Commandments and Jesus. Voor de Nederlandse uitgave is de tekst bewerkt door W. Visser. De kleurenillustraties zijn van Fred Apps. De tien geboden worden voor jongere kinderen op eenvoudige wijze uitgelegd. Er wordt verband gelegd met aansprekende geschiedenissen. Zo wordt bijvoorbeeld het eerste gebod verbonden met de geschiedenis van Sadrach, Mesach en Abednego die weigerden te buigen voor het gouden beeld in de vlakte van Dura. Er wordt ook geschreven over Mozes en de wetgeving en over het houden van de tien geboden door Jezus. Tenslotte wordt de vraag gesteld hoe het kind zelf tegenover de tien geboden staat. Het boek kan een hulpmiddel zijn om de betekenis van de tien geboden aan jonge kinderen duidelijk te maken. De duidelijke illustraties ondersteunen de korte uitleg.

Ada Schouten- Verrips, *Hoe de Heere werkt*, 63 blz., € 6,50 en *Verkondigt alle landen*, 60 blz., € 6,50.

Deze twee boekjes zijn de delen 19 en 20 uit de serie 'Die eenvoudigen wijsheid leert.' in eerste instantie zijn deze boekjes bestemd voor verstandelijk gehandicapten, maar ze zijn ook goed te gebruiken voor Bijbels onderwijs aan jonge kinderen van de basisschool. Deel 19 gaat over de wonderen en tekenen die de Heere Jezus deed, over de apostelen en over de eerste christengemeente. Deel 20 gaat over de zendingsreizen van Paulus en hoe de Heere wonderen doet als het schip, waarop Paulus als gevangene naar Rome wordt gebracht, schipbreuk lijdt.

STICHTING
Bonisa
ZENDING

**DIALEZINGEN MET EEN BOODSCHAP. DE BOODSCHAP
VAN HET EVANGELIE IN DE BERGDORPEN IN CHINA.**

De Stichting Bonisa Zending komt graag op uw uitnodiging naar uw gemeente / verenigingsavonden. Op scholen wil Bonisa diapresentaties komen geven aan alle groepen.

Secretariaat: **Bonisa Zending**
Grachtweg 20, 2161 HN Lisse
tel 0252 - 418269, fax 0252 - 425919, e-mail bonisa@zonnet.nl

Voor info bel:

**0416 - 692 787
of
0341 - 425 712**

**Reformatische Vereniging van
Ongewild Kinderloze Echtparen**